

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/42/2020
Identifikačné číslo spisu: 2317010125
Dátum vydania rozhodnutia: 4. augusta 2020
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2317010125.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Martina Piovartsyho v trestnej veci obvineného Ľ. W. pre prečin nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 4. augusta 2020 v Bratislave, o dovolaní obvineného Ľ. W. proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 20. decembra 2018, sp. zn. 5To/75/2018, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku dovolanie obvineného Ľ. W. sa odmieta.

O d ô v o d n e n i e

I.
Konanie predchádzajúce dovolaniu

Rozsudkom Okresného súdu Galanta (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „okresný súd“) z 20. marca 2018, sp. zn. 2T/26/2017, bol obvinený Ľ. W. uznaný za vinného z prečinu nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

v období od 27. septembra 2016 do dňa 11. novembra 2016 poškodenú C. P. opakovane, nepravidelne, v rôzne dni a časy telefonicky kontaktoval na pevnej telefonickej linke jej pridelenej na pracovisku - v F. v Bratislave, pričom poškodená sa mu najskôr snažila vysvetliť, aby ju na pracovisku neobťažoval a potom sa s ním odmietala baviť, preto sa ju snažil kontaktovať aj prostredníctvom jej nadriadenej riaditeľky F. v Bratislave, pričom následkom jeho konania museli byť na pracovisku poškodenej zo strany jej nadriadenej prijímané viaceré technické opatrenia na zamedzenie obsadenosti služobnej telefónnej linky a bránili poškodenej pri plnohodnotnom vykonávaní pracovných úloh, v období od 27. septembra 2016 od 13.00 hod. do 29. októbra 2016 do 11.39 hod. napísal poškodenej spolu 93 emailov na súkromný mail C..P..K., v ktorých ju žiadal najmä o osobné stretnutie, nadával jej, obviňoval ju, že mu zničila život, snažil sa v nej vzbudiť pocit viny a súciti s cieľom získať ju naspäť, pričom poškodená na tieto emaily nereagovala,

v období od 29. novembra 2016 do 7. novembra 2016 napísal poškodenej na pracovný email C..P..P. spolu 86 emailov, v ktorých ju žiadal najmä o osobné stretnutie, nadával jej, obviňoval ju, že mu zničila život, snažil sa v nej vzbudiť pocit viny a súcitiť s cieľom získať ju naspäť, pričom poškodená na tieto emaily nereagovala,

dňa 12. októbra 2016 v presne nezistenom čase v Š. sa pripojil k poškodenej počas jej cesty z miesta trvalého bydliska na vlakovú stanicu, chcel sa s ňou rozprávať a dotýkať sa jej, na základe čoho bola poškodená nútená zmeniť vlakové spojenie, ktoré využívala na dochádzanie do zamestnania,

dňa 25. októbra 2016 v čase okolo 04.55 hod. potom ako vyšla poškodená z domu na železničnú stanicu, pripojil sa k nej, išiel vedľa nej alebo o krok pred ňou a stále jej dohovárал, aby mu dala ešte šancu, aby sa k nemu vrátila, následne mu na ulici P. v Š. pri križovatke P. povedala, že ak s tým neprestane, pôjde na políciu, na čo jej obvinený povedal, že to nemá robiť, lebo v opačnom prípade on pôjde do basy a keď z nej vyjde, tak ju zbije a potom zabije, následkom čoho sa poškodená veľmi zľakla,

dňa 26. októbra 2016 ráno v presne nezistenom čase v Š., keď poškodená vychádzala z domu na adrese trvalého bydliska na ulici U. č. XXXX/XX v meste Š. spoločne so svojou matkou, videla, ako sa obvinený skrýl za ich dom a následne, potom ako zišli zo schodiska, išiel za nimi, chcel sa s poškodenou rozprávať, avšak táto s ním komunikovať nechcela a jej matka na neho kričala, nech im dá pokoj a následne sa odpojil a už za nimi nešiel,

dňa 27. októbra 2016 ráno v presne nezistenom čase v Š. opäť čakal poškodenú pri kultúrnom dome, kadiaľ išla s jej matkou na zastávku MHD a striehol, či poškodená nepôjde smerom na železničnú stanicu a následne po zistení, že tomu tak nie je, prešiel okolo nej a jej matky usmial sa a zakýval im,

príčom svojim konaním vzbudil u poškodenej strach, pretože sa obávala, že ju zabije, fyzicky jej ublíži alebo ublíži jej sestre alebo mame a zhoršil jej pokojný život ako aj pracovné vzťahy.

Za to mu prvostupňový súd podľa § 360a ods. 1 Trestného zákona, s použitím § 37 písm. m), § 38 ods. 4 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody v trvaní 10 mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona súd obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Krajský súd v Trnave rozhodujúc o odvolaní obvineného E. W.P. proti uvedenému rozsudku prvostupňového súdu rozsudkom z 20. decembra 2018, sp. zn. 5To/75/2018, podľa § 321 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku uznal obvineného E. W. za vinného z prečinu nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

v období od 27. septembra 2016 do dňa 11. novembra 2016 poškodenú C. P. opakovane, nepravidelne, v rôzne dni a časy telefonicky kontaktoval na pevnej telefonickej linke jej pridelenej na pracovisku - v F. v Bratislave, pričom poškodená sa mu najskôr snažila vysvetliť, aby ju na pracovisku neobťažoval a potom sa s ním odmietala baviť, preto sa ju snažil kontaktovať aj prostredníctvom jej nadriadenej riaditeľky F. v Bratislave, pričom následkom jeho konania museli byť na pracovisku poškodenej zo strany jej nadriadenej prijímané viaceré technické opatrenia na zamedzenie obsadenosti služobnej telefónnej linky a bránili poškodenej pri plnohodnotnom vykonávaní pracovných úloh,

dňa 12. októbra 2016 v presne nezistenom čase v Š. sa pripojil k poškodenej počas jej cesty z miesta trvalého bydliska na vlakovú stanicu, chcel sa s ňou rozprávať a dotýkať sa jej, na základe čoho bola poškodená nútená zmeniť vlakové spojenie, ktoré využívala na dochádzanie do zamestnania,

dňa 25. októbra 2016 v čase okolo 04.55 hod. potom ako vyšla poškodená z domu na železničnú stanicu, pripojil sa k nej, išiel vedľa nej alebo o krok pred ňou a stále jej dohovárал, aby mu dala ešte šancu, aby sa k nemu vrátila, následne mu na ulici P. v Š. pri križovatke P. povedala, že ak s tým neprestane, pôjde na políciu, na čo jej obvinený povedal, že to nemá robiť, lebo v opačnom prípade on pôjde do basy a keď z nej vyjde, tak ju zbije a potom zabije, následkom čoho sa poškodená veľmi zľakla,

dňa 26. októbra 2016 ráno v presne nezistenom čase v Š., keď poškodená vychádzala z domu na adrese trvalého bydliska na ulici U. č. XXXX/XX v meste Š. spoločne so svojou matkou, videla, ako

sa obvinený skrýl za ich dom a následne, potom ako zišli zo schodiska, išiel za nimi, chcel sa s poškodenou rozprávať, avšak táto s ním komunikovať nechcela a jej matka na neho kričala, nech im dá pokoj a následne sa odpojil a už za nimi nešiel,

dňa 27. októbra 2016 ráno v presne nezistenom čase v Š. opäť čakal poškodenú pri kultúrnom dome, kadiaľ išla s jej matkou na zastávku MHD a striehol, či poškodená nepôjde smerom na železničnú stanicu a následne po zistení, že tomu tak nie je, prešiel okolo nej a jej matky usmial sa a zakýval im,

pričom svojim konaním vzbudil u poškodenej strach, pretože sa obávala, že ju zabije, fyzicky jej ublíži alebo ublíži jej sestre alebo mame a zhoršil jej pokojný život ako aj pracovné vzťahy.

Za to mu krajský súd podľa § 360a ods. 1 Trestného zákona s použitím § 37 písm. m), § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere 10 mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona súd obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

II.

Dovolenie

a vyjadrenie k nemu

Proti citovanému rozsudku Krajského súdu v Trnave podal obvinený E. W. dovolanie vlastným písomným podaním z 5. októbra 2019, podaným elektronicky so zaručeným elektronickým podpisom 7. októbra 2019, z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. e), písm. f), písm. k) Trestného poriadku.

Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku odôvodnil obvinený tým, že poškodená bola na Obvodnom oddelení Policajného zboru vypočutá 11. novembra 2016 o 08.00 hod., pričom zo spisu je zrejmé, že v tom čase už bolo obvinenému vznesené obvinenie, ku ktorému sa poškodená mala vyjadriť, hoci obvinený bol zadržaný až o 10.55 hod. a až následne mu bolo odovzdané uznesenie o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia z 2. novembra 2016. Obvinený pritom poukázal na to, že mal právo od začiatku konania vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu a k dôkazom o nich. Právo na obhajobu obvineného bolo porušené aj tým, že 11. novembra 2016 bola vypočutá poškodená a svedkyňa T. P., pričom obvinený nebol upovedomený o mieste a čase konania výsluchov týchto svedkov, hoci nemal zvoleného obhajcu, takže mal byť upovedomený o predvolaní svedkov a o získaných dôkazoch, v opačnom prípade bol zbavený práva klásť týmto svedkyňiam otázky.

Porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom vidí obvinený aj v tom, že zápisnica o jeho zadržaní bola dodatočne pozmenená, pretože neobsahovala kľúče od bytu, ktoré mal pri sebe a navyše do 48 hodín nebola naňho podaná obžaloba, ani nebol predvedený pred súd alebo prepustený na slobodu.

Zároveň poukázal na to, že nebol informovaný o výsluchu svedkyne C. P., ako ani o výsluchoch ďalších svedkov, pričom týchto úkonov sa nezúčastnil ani obhajca, navyše, vyšetrovateľ OO PZ F. podľa jeho názoru zvolil neštandardný postup, keď výsluch viedol v Q., čím postupoval v rozpore s Trestným poriadkom a nezachoval stranám konania právo na obhajobu neupovedomením o úkonoch.

Porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom vidí obvinený aj v neakceptovaní jeho žiadosti o nahliadnutie do spisu z 18. júla 2017 (č. l. 381 spisu), pričom zdôraznil, že obvinený má právo nazeráť do spisu počas celého konania, a to nielen pre prípravu obhajoby, ale aj pre žiadosť o prepustenie z väzby.

Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku odôvodnil obvinený tým, že 23. novembra 2016 zaslala spisový materiál Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru F., odboru kriminálnej polície, príslušníčka Policajného zboru, ktorá na to nebola poverená, čím podľa obvineného do konania vstúpil vyšetrovateľ, ktorý s vecou nemal nič spoločné, pretože vo veci sa

viedlo skrátené vyšetovanie a odovzdaním osoby obvineného prokurátorovi 11. novembra 2016 nebránil postup podľa § 204 ods. 1 Trestného poriadku. Žiadny záznam pritom podľa obvineného nepreukazuje, že by prokurátor vrátil spis poverenému príslušníkovi Policajného zboru alebo ho odňal a vzhľadom na vzatie obvineného do väzby prideliť vyšetrovateľovi kriminálnej polície na ďalšie dokazovanie.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku je podľa obvineného naplnený tým, že v priebehu celého konania nebol vo veci daný súhlas poškodenej C. P. s trestným stíhaním podľa § 211 Trestného poriadku, čím nielenže došlo k nezákonnému procesu, ale aj k neprípustnému trestnému stíhaniu jeho osoby. Navyše, konajúce súdy sa podľa obvineného nevysporiadali s tým, že technické opatrenia na pracovisku poškodenej mali byť prijaté už v minulosti, za čo bol obvinený uznaný za vinného rozsudkom Okresného súdu Galanta sp. zn. 2T/96/2016, čím podľa jeho názoru došlo aj k porušeniu zásady ne bis in idem a k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. k) Trestného poriadku.

Na základe uvedených skutočností obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyhovel jeho návrhu na dovolanie a podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozsudkom vyslovil, že bol porušený zákon, zrušil rozsudok Krajského súdu v Trnave z 20. marca 2018, sp. zn. 5To/75/2018, ako aj rozsudok Okresného súdu Galanta z 27. septembra 2016, sp. zn. 2T/96/2016, a prikázal Okresnému súdu Galanta, aby vec vrátil do prípravného konania.

Opatrením Okresného súdu Galanta z 31. októbra 2019 bol obvinenému E. W. ustanovený obhajca JUDr. Peter Belovič, ktorý však listom z 2. decembra 2019 požiadal o oslobodenie spod obhajoby z dôvodu diametrálne odlišného pohľadu na predmetnú trestnú vec zo strany obhajcu a obvineného, pričom obvinený sa nestotožnil s právnym názorom obhajcu predostretým vo vzťahu k predmetnej trestnej veci.

Na základe uvedeného bol uznesením Okresného súdu Galanta z 23. januára 2020 JUDr. Peter Belovič oslobodený od povinnosti obhajovania a opatrením z toho istého dňa bol obvinenému ustanovený obhajca Mgr. Norbert Stanko.

Žiadosťou z 30. apríla 2020, doručenou Okresnému súdu Galanta 13. mája 2020, obvinený požiadal o postúpenie dovolania Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, pretože podľa jeho názoru obhajca Mgr. Norbert Stanko pre zaneprázdnenosť nemôže plniť povinnosti obhajoby, čím dochádza k zbytočnému oddaľovaniu záujmu odsúdenej osoby. Zároveň navrhol, aby osoba, ktorá nie je vo väzbe a môže sa obhajovať pred prvostupňovým i odvolacím súdom, mala vo výnimočnom prípade možnosť obhajoby aj pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky. Poukázal pritom na to, že nie je zbavený spôsobilosti na právne úkony a situáciu, keď obhajca nie je ochotný podať dovolanie, považuje za odmietanie možnosti domôcť sa nápravy zo strany súdov Slovenskej republiky.

Obvinený taktiež v tejto žiadosti uviedol, že ako odsúdený sa nestotožňuje s postupom prvostupňového súdu týkajúceho sa povinnej obhajoby podľa § 373 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku, pretože v týchto ustanoveniach sa hovorí výslovne o obvinenom, nie o odsúdenom. Dovolanie je prípustné proti rozsudku i trestnému rozkazu a z tohto dôvodu podľa neho neexistuje žiaden dôvod, aby odsúdený na slobode nemohol podať dovolanie bez povinného zastúpenia obhajcom. Keďže ide o odsúdeného, nie je možné vychádzať z § 12 Trestného poriadku (obvinený mal zrejme na mysli § 10 ods. 12 Trestného poriadku, pozn.), ale z presnej definície § 14 Trestného poriadku (obvinený mal zrejme na mysli § 10 ods. 14 Trestného poriadku, pozn.). Jednotlivé členenie osôb bolo podľa obvineného zavedené práve pre jednotlivé fázy konania.

Obhajca obvineného Mgr. Stanko mailom z 8. júna 2020 prvostupňovému súdu oznámil, že po vzájomnom telefonickom rozhovore s obvineným tento trvá na svojom osobnom podaní a nežiada byť zastúpený obhajcom.

Spis spolu s podaným dovolaním bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložený 24. júna 2020.

III.

Konanie pred dovolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku), avšak nie sú splnené podmienky dovolania podľa § 373 Trestného poriadku, pretože dovolateľ nepodal dovolanie prostredníctvom obhajcu.

Podľa § 373 ods. 1 Trestného poriadku obvinený alebo osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie len prostredníctvom obhajcu.

Podľa § 373 ods. 2 Trestného poriadku obvinený musí byť v konaní o dovolaní zastúpený obhajcom.

Najvyšší súd v prvom rade uvádza, že rešpektuje prejav vôle obvineného vyjadrený v jeho žiadosti z 30. apríla 2020, spočívajúci v tom, že odsúdený, ktorý je na slobode, môže podať dovolanie aj bez povinného zastúpenia obhajcom.

Zároveň však obvinenému dáva do pozornosti, že jeho tvrdenie o tom, že v rámci konania o dovolaní musí byť zastúpený obhajcom len obvinený a nie aj odsúdený, ktorý je na slobode, nie je správny. Najvyšší súd poukazuje na to, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorý možno podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku podať len proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Podľa § 10 ods. 14 Trestného poriadku je odsúdeným ten, proti ktorému bol vydaný odsudzujúci rozsudok, ktorý už nadobudol právoplatnosť.

Zároveň, podľa § 10 ods. 12 Trestného poriadku ak z povahy veci nevyplýva niečo iné, obvineným sa rozumie aj obžalovaný a odsúdený.

Keďže dovolanie je možné podať iba proti právoplatnému rozhodnutiu a v § 368 ods. 2 Trestného poriadku sú taxatívne vymedzené rozhodnutia, proti ktorým možno dovolanie podať, pričom týmito rozhodnutiami nie sú len odsudzujúci rozsudok a trestný rozkaz, zákonodarca používa v rámci celého druhého dielu ôsmej hlavy tretej časti Trestného poriadku, v ktorom je obsiahnutá právna úprava dovolania, označenie „obvinený“ ako zovšeobecňujúci pojem, ktorý však v zmysle § 10 ods. 12 Trestného poriadku zahŕňa aj odsúdeného.

Ak by sa prijal reštriktívny výklad predložený obvineným E. W. v jeho vyjadrení z 30. apríla 2020, potom by najvyšší súd nemohol E. W. považovať ani len za oprávnenú osobu na podanie dovolania, keďže aj touto je v zmysle § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku „len“ obvinený.

Z uvedeného je zrejmé, že obvineným predostretý výklad § 373 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku nie je správny a dovolanie je možné účinne podať len prostredníctvom obhajcu, pričom ani jedno z týchto ustanovení nepripúšťa z tohto postupu žiadnu výnimku.

Keďže obvinený E. W. nepodal dovolanie prostredníctvom obhajcu, najvyšší súd jeho dovolanie na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci odmietol.

Zároveň sa žiada dodať, že najvyšší súd v predmetnej veci nepostupoval podľa § 379 ods. 1 Trestného poriadku, keďže postup podľa tohto ustanovenia prichádza do úvahy iba vtedy, ak nie je podané

dovolanie úplné alebo má iné odstrániteľné chyby. Nedostatok spočívajúci v tom, že dovolanie nebolo podané prostredníctvom obhajcu, je však odstrániteľný len v rámci konania na súde prvého stupňa, ktoré predchádza predloženiu veci dovolaciemu súdu. Vyplýva to zo znenia § 373 ods. 3 posledná veta Trestného poriadku, podľa ktorého ustanoviť obhajcu v prípadoch, v ktorých bolo dovolanie podané priamo obvineným, resp. niektorou osobou uvedenou v § 369 ods. 5 Trestného poriadku, môže iba predseda senátu súdu, ktorý rozhodoval v prvom stupni, a to len vtedy, ak obvinený preukáže, že nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby (uznesenie najvyššieho súdu z 23. apríla 2018, sp. zn. 2 Tdo 20/2018).

Navyše, v predmetnej veci obvinenému bol ustanovený obhajca pre dovolacie konanie, avšak obvinený vo vlastnom písomnom podaní z 30. apríla 2020 jednoznačne deklaroval svoju vôľu obhajovať sa pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky samostatne, keďže podľa jeho názoru v jeho prípade neexistuje dôvod povinného zastúpenia obhajcom. Uvedené potvrdil aj obhajca obvineného mailom z 8. júna 2020, v ktorom uviedol, že obvinený mu po vzájomnom telefonickom rozhovore uviedol, že nežiada byť zastúpený advokátom. Aj z tohto dôvodu by bol postup podľa § 379 ods. 1 Trestného poriadku v predmetnej veci nadbytočný.

Podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak nie sú splnené podmienky dovolania podľa § 372 alebo § 373 ani po postupe podľa § 379 ods. 1 Trestného poriadku.

Keďže obvinený L. W. nepodal dovolanie prostredníctvom obhajcu, čím nespĺnil jednu z formálnych podmienok na podanie dovolania, najvyššiemu súdu neostávalo iné, než jeho dovolanie na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku odmietnuť.

Žiada sa dodať, že obvinenému L. W. nič nebráni v opätovnom podaní dovolania za splnenia zákonných podmienok, tak ako bol poučený týmto uznesením najvyššieho súdu, vzhľadom na to, že lehota na podanie dovolania v prospech obvineného uplynie až 5. apríla 2022 (§ 370 ods. 1 veta druhá Trestného poriadku).

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.